

12 Eylül'de Cuntacıların Yazdığı, AKP'nin Uygulamaya Çalıştığı Kanun Maddesi İptal Edildi...

AKP'NİN TMMOB ÜZERİNDE YETKİ GENİŞLETME GİRİŞİMİNE FREN

Anayasa Mahkemesi, TMMOB ve bağlı meslek odalarının, uluslararası toplantı ve kongrelere katılımını Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın iznine tabi kılan kanun hükmünü iptal etti. Anayasa Mahkemesi iptal gerekçesinde, kamu kurumu niteliğindeki mesleki kuruluşların özerkliğine dikkat çekerek, söz konusu izin kuralının, merkezi idarenin yetkisini aştığı ve Anayasa'nın 135. Maddesine aykırı olduğu belirtildi.

Söz konusu kanun maddesi 12 Eylül darbesi sonrasında 19 Nisan 1983 tarihinde yayımlanan 66. sayılı Kanun Hükmüne Kararname (KHK) ile TMMOB kanuna eklenmişti. 12 Eylül cuntasının KHK ile eklediği kanun maddesi ilk kez AKP Döneminde yayımlanan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın tebliği ile uygulanmaya çalışılmıştı. Tebliğin yayımlanmasının ardından TMMOB'un Danıştay'a başvurması üzerine, tebliğe dayanak oluşturan kanun maddesi de Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu tarafından Anayasa Mahkemesi'ne taşınmıştı.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) veya bağlı Odalarca katılım sağlanması düşünülen uluslararası toplantı ve kongreler öncesinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndan izin alınması gerektiğini belirten işlemin

iptali talebiyle açılan davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırılık iddiasını inceleyen Anayasa Mahkemesi, 6235 sayılı TMMOB Kanunu'nun Ek 1. Maddesini iptal etti.

TMMOB ve Mimarlar Odası, 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu'na, 19.4.1983 tarihli ve 66 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 12. maddesiyle eklenen ek 1. maddenin, Anayasa'nın 135. maddesine aykırılığını ileri sürerek iptali ve yürürlüğünün durdurulması talebiyle dava açmıştı.

İptali istenilen Kanun'un itiraz konusu ek 1. maddesi şöyleydi: "Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğini veya Odaları temsil etmek üzere uluslararası toplantı ve kongrelere katılmak, Bayındırlık Bakanlığı'ndan izin alınmasına bağlıdır. Bu izin verilmeden önce, İçişleri ve Dışişleri Bakanlıkları ile toplantı ve kongrenin konusuna göre diğer ilgili Bakanlıkların görüşleri de alınabilir."

Anayasa Mahkemesi'nin söz konusu maddeyi iptal eden kararı 23 Eylül 2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlandı. İptal kararının gerekçesinde, "Organları kendi üyeleri tarafından seçilen, kamu tüzel kişiliğine sahip olan ve meslek mensuplarının ortak çıkarlarını karşılama, mesleğin genel

menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlama gibi görevleri bulunan kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, mesleğin gelişimi amacıyla uluslararası toplantı ve kongrelere, herhangi bir mercinin iznine bağlı olmadan kendi iradesi ile temsilci gönderme yetkisine sahip olması Anayasa 135. Maddesi ile öngörülen özerk yapının gereğidir" denildi.

Merkezi idarenin kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları üzerindeki denetiminin "idari ve mali denetimle sınırlandırıldığı" vurgulanan kararda, "Uluslararası organizasyonlara temsilci gönderebilmelerinin Bakanlığın iznine tabi kılınması, bu kuruluşların mesleki faaliyetlerine idari ve mali denetimin ötesinde bir müdahale niteliği taşımaktadır" görüşü dile getirildi.

Meslek kuruluşlarının uluslararası faaliyetlerde merkezi idareye bağımlı hale getirilmesinin Anayasa'nın 135. Maddesinde öngörülen idari ve mali denetim yetkisiyle bağdaşmadığı belirtilen kararda, "TMMOB veya Odaların uluslararası toplantı ve kongrelere temsilci gönderebilmesini idari ve mali denetim yetkisini açacak biçimde Bakanlığın iznine tabi kılan kural, Anayasa'nın 135. maddesine aykırıdır" denildi.